

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice hšt. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoldne.

Štev. 31.

V Mariboru, dne 2. avgusta 1900.

Tečaj XXXIV.

Slava Slomšku!

(K slovesni stoletnici dné 5. avgusta t. l. na Ponikvi).

Veseli se, slovenska zemlja,
Povelíuj slovesni dan!
Razlegaj slavospev se glasni
Čez domovine hrib in plan,
Ozrí na Slom se častnoznani
Kjer ljudstva tisoči so zbrani!

Glej, let je urnih sto minulo,
Kar rojen bil je Tebi sin,
Ki ljubil Tebe je iskreno,
Ti vdan iz srca globočin.
Kreposti dušne in vrline
Posvetil v čast je domovine.

Naš Slomšek ljubi! Naša dika!
Živel je za Slovencev čast;
Z besedo in s peresom spretnim
Njih branil je pravično last.
Slovenski jezik, vero sveto,
Je čuval kot apostol vneto.

Kdo lepše pisal nam je knjige?
Bolj po domače, kdo je pel?
Kdo toliko je domoljubov
Za delo narodno unel?
On zora bil je očetnjavi,
On dobrotnik in oče pravi.

Zato le romaj, narod mili,
Na krasni Slom, ljubezni vnet!
Le pojdi Slomška proslavljat
Z njegovim čutom se ogret.
Naj duh njegov mogočno šine
Čez gore naše in doline!

Dr. A. M. Goričljan.

Ob Slomšekovi slavnosti.

Mi Slovenci nimamo kakor drugi narodi svojih kraljev in cesarjev, nimamo visokih plemenitašev in bogatih uplivnih grajščakov, zgodovina nam ni naklonila ne posvetne moči, ne posvetnega bogastva; pač pa imamo moške, ki so se s svojimi duševnimi zmognostmi visoko dvignili nad druge sozemljane in jih osrečevali s plemenitostjo svojega srca; mi imamo svoje duševne velikane, s kojimi lahko ponosno stopimo ob stran drugih, tudi večjih narodov. Anton Martin Slomšek je eden izmed njih.

Slovenski narod se s hvaležnostjo ozira na svojega Slomškega. Pred širnim svetom je visoko proslavil slovensko ime, med narodom samim pa je bil voditelj k pravemu napredku in pravi slobodi, k sreči in blagostanju.

Število onih slovenskih mož, ki so delovali med našim ljudstvom in za naše ljudstvo, ni majhno; a nobenega ime se ne izgovarja med Slovenci s tako spoštljivostjo in s tako udano srčno ljubeznijo, kakor ime Slomškovo. Ni nobeno čudo! Nihče ni poznal duše Slovenca boljše, nego Anton Martin Slomšek; nihče ni poznal tako dobro srca slovenskega ljudstva, nego on; zato tudi Slovincem nihče ni tako znal govoriti in pisati nego naš nepozabni Slomšek; in nobenega ljudstvo ni tako rado in tako zvesto poslušalo, nego njega.

Anton Martin Slomšek ni trgal našemu ljudstvu s svojimi spisi in govori verskega čuta iz src, ampak ga utrjeval in še vsajal globlje. Ni mu vsiljeval tujih jezikov in ga navduševal za druge narodnosti, ampak gojil je slovensko besedo in mu vcepljal ponos na svojo lastno slovensko narodnost. Ni bil za duševno temo našega ljudstva, ampak preganjal jo je ter prižigal slovenskemu narodu luč pravega napredka po varni poti naše vzveličavne vere. Ni delal samo za jeden stan, ampak njegova ljubezen je obsegala vse stanovce, ves slovenski narod.

Letos je sto let, odkar se je rodil Anton Martin Slomšek. Ob tej priliki se slovenski narod s hvaležnostjo, s kipečo hvaležnostjo spominja Slomškovega slavnega imena in vseobsežnega delovanja. Že veliko slavnosti se je priredilo letos njemu v čast in proslavo, in mnogo še se jih bo. Toda najsijajnejša in največja slavnost bo brezdvomno ona v rojstnem kraju Slomškovem v Ponikvi, dne 5. avg. Na tisoče in tisoče slovenskega ljudstva, tudi veliko število zastopnikov drugih slovanskih narodov zbralo se bo takrat na prijazni Ponikvi, da proslavlja diko našo, ljubljence slovenskega naroda, Anton Martin Slomškega.

Mi se s celim srcem pridružujemo tej proslavi in kličemo ob tej priliki: Slomškov duh naj ne izgine izmed nas, ampak naj se še bolj razširja in utrjuje med nami; potem naš narod, ki ga je Slomšek s toliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo budil, ne bo nikdar zaspal, ampak bedel in korakal naprej k sreči, slobodi in slavi!

Laški kralj Humbert umorjen.

Zopet žrtev tistih zverij v človeški podobi, ki jim pravimo anarhisti, in ki svoje orožje merijo na vladajoče osebe, ker družabni red sovražijo! Že lani je Luccheni, ko mu je pod morilno roko bila izdihnila blaga cesarica Elizabeta, rekel, da pride prvi na vrsto kralj Humbert; te besede so se zdaj izpolnile.

Umor.

Kralj je bival po letu v Monzi, mestecu oddaljenem od Milana kake tri ure proti severu. V nedeljo 29. julija zvečer so priredili telovadci v Monzi svečanost, pri kateri so pred kraljem svojo spretnost pokazali. Ko je bil kralj ob polu 11 darila razdelil, se je odpeljal v svojo palačo. Na potu pa skoči črno oblečen človek v voz ter ustrelil z revolverjem na kralja trikrat. Kralj se je povsnel kvišku, a zadet v srce čez nekoliko trenutkov umrl.

Morilec.

Morilec je ljudstvo takoj zgrabilo in ga hotelo pri priči razmesariti, a polotila se ga je straža, ter ga odvedla v zapor. Ime mu je Gaetano Bresci, rojen je v laškem mestu Prato, star 31 let in izučen svilokalec. Pri zaslišanju je izjavil, da je anarhist, da je 27. julija prišel iz Amerike, da ni imel pri umoru nobenega tovariša, da je storil to dejanje zgolj iz sovraštva do samovladne ustave in da je tega dejanja vesel.

Kralj.

Kralj Humbert, sin Viktorja Emanuela II., ki je bil novolaško kraljestvo ustanovil, se je rodil l. 1844. Vdeležil se je vojske leta 1859. in 1866. Ko je oče njegov si bil Rim osvojil, je bil poveljnik tamošnje divizije, čez leto pa generalni poveljnik rimskega voja. Prestol je zasedel januarja leta 1878, torej tistega meseca in leta, kakor sv. Oče. Še tistega leta v novembru je bil napaden, a brez nasledkov. Leta 1883. je sklenil s Avstrijo in Nemčijo znano trozvezo. Kar se tiče njegove osebnosti, je bil zelo uljuden, varčen, ter potrošil za se in svoj dvor jako

malo. Poročen je bil s svojo sestrnico Margareto, ki je svoje dni vsled lepote slula.

Prestolonaslednik.

V vladi mu sledi edini sin Viktor Emanuel, ki se je rodil l. 1869. in l. 1896. poročil s črnogorsko princesinjo Jelico. Do zdaj je ta zakon brez otrok. Prestolonaslednik je dobil poročilo o očetovi smrti na Grškem v trenutku, ko je hotel s soprogo na ladijo, da se odpelje proti Črni gori. Odpeljal se je takoj v Monzo.

Pred sodnikom.

V ponedeljek je stal morilec Bresci pred preiskevalnim sodnikom. Vedel se je celo mirno, kakor bi se nič ne zgodilo. Sodnik ga je vprašal, zakaj je umoril bralja, Bresci pa je odgovoril: Ker je kralj zastopal naprave, ki se z mojimi našeli ne strinjajo. Sodnik: In kakšna so vaša načela? Bresci se je nato nasmehnil in zaničljivo zamahnil z roko. Sodnik: Ali obžalujete svoje dejanje? Bresci: Ne, nego sem vesal, da se mi je dejanje posrečilo. Ako bi kralja ne bil mogel umoriti to pot, bi čakal na primernejši čas in ga potem umoril. — Bresci se veseli svojega zločina zlasti zaradi tega, ker govori in piše o njem ves svet. Enak je torej v tem Luccheniju, morilcu naše cesarice. Bresci govori gladko in lepo italijanski, ima zanimive žive oči ter širok, gladko obrt obraz. V ječi je ukovan v težko železje. Na revolverju, s katerim je ustrelil kralja, je vrezan dan smrti cesarice Elizabete. Na torišču, kjer se je zgodil zločin, našli so še drug revolver, na katerem je vrezan dan smrti predsednika francoske republike Carnota, ki je tudi bil umorjen. Vsled tega se sumi, da ni samo Bresci streljal na kralja. A Bresci taj, da bi imel sokrivca.

Kraljica.

Kraljica Margareta je kralja svarila še isti večer, naj ne gre k telovadski slavnosti. A ni se dal pregovoriti. Kraljica ni več videla svojega soproga živega. Ko so ga pripeljali v vilo, je zadnjikrat zdihnil. Soproga je hitro prihitela k njemu in vprašala okoli stoječe, če so zdravniki. Na odgovor, da so, je zaklicala kraljica: »Pomagajte vendar, za božjo voljo!« »Veličanstvo«, so odgovorili zdravniki, »naša umetnost ne pomaga nič več!« In vsi so poklekli. Kraljica pa je vila roke od žalosti in vskliknila: »Bil si tako srčno dober! Nikomur nisi nič žalega storil, in vendar so te umorili. Ah, kako strašen zločin!« Vsem navzočim so stopile solze v oči, tako ginljiv je bil ta prizor. Kraljica je

Listek.

Oblački.

Spisal Silvin Silvinov.

Grozna vročina. Ljudje so šli od večernic. »Stopiva k Slani! Sveže pivo ima!« rekel je kmet Zamuda k sosedu Poljancu.

»No, en vrček ne bo škodil!« In Zamuda in Poljanec sta vstopila pri Slani. Krčmar in krčmarica sta ju prijazno pozdravila, kajti Zamuda in Poljanec sta bila trdna, ugledna kmeta in takih se vsak krčmar bolj veseli, kakor navadnih pivcev, četudi mu ne naredijo mnogo škode.

»Bog vaju živi!« pozdravili so jih v krčmi že navzoči gostje ter jima ponujali piti.

»Poljanec, pij tudi tukaj!« kričal je hrupavo majhni Mozolek, ter mu ponujal frakelje žganja.

»Ne, ne, hvala, žganja pa ne bom pil, naročil sem si pivo, mešati ni dobro!« se je branil Poljanec.

»Kaj, žganje ravno tako teče po grlu, kakor pivo!« silil je Mozolek.

»Ne, ne!« In Poljanec ter Zamuda sta sedla k svoji mizi. Mozolek pa je s kletvico zvrnil frakelje po svojem grlu. To mu ni ugajalo, da Poljanec ni hotel pri njem piti.

Mozolek je bil sicer tudi kmet, a njegovo kmetstvo je bilo malodane na bobnu, ker je gospodar raje hodil po krčmah, nego pa za pljugom.

»Bom ti že posvetil!« mrmral je Mozolek ter jezno gledal proti mizi, kjer sta sedela Zamuda in Poljanec.

»Kaj že odhajata?« vprašali so ju pri sosedni mizi, ko sta poklicala krčmarja, da bi plačala.

»Morava domov, žejo sva pogasila!«

»Seveda domov, gledat kaj doma delajo! Mladih ljudi ni dobro puščati samih, kajne, Poljanec!« oglasil se je Mozolekov odurni in pijani glas.

»Kaj hočeš povedati, Mozolek?« ga resno vpraša Poljanec, ter ga ostro pogleda po strani.

»No, da če ima gospodar lepo punico in zalega hlapca pri hiši, je treba vedno paziti, hi, hi, hi!« kihal je Mozolek.

»Molči Mozolek! Ali veš kaj nepoštenega?« in Poljanec je vstal pri tem vprašanju.

»Nepoštenega pa nič, nepoštenega pa nič, hi, hi, hi!« dejal je Mozolek.

»Potem pa molči in pij svoje žganje, poštene ljudi pa pusti pri miru!« reče Poljanec ter z Zamudo odide.

Ko sta bila zunaj, obrne se Poljanec k Zamudi ter ga vpraša:

»Zamuda, ti si poštenjak, povej, kaj je mislil Mozolek! Ali ti tudi kaj veš?«

»Nepoštenega nič. Toda ljudje govorijo, da se ne vidita nerada!«

»Moja Franica in hlapec Ivan?«

»Ljudje govorijo!«

»Ali že dolgo govorijo?«

»Ne, slišal sem šele pred kratkim!«

»Dobro, da vem!« In šla sta nekoliko časa tiho drug poleg drugega. Potem pa sta začela govoriti o drugih rečeh.

* * *

Ko je prišel Poljanec na dom, našel je Ivana samega doma. Počival je v senci pred hišo ter prebiral najnovejšo številko »Gospodarja«. Ivan je bil zares čeden fant. Šele letos na spomlad je vstopil pri Poljancu v službo. Pravzaprav bi mu ne trebalo služiti. Bil je sin bogatega kmeta Lisca v bližnji vasi. A ker so dobili v hišo mačeho, ki Ivana ni ravno lepo gledala, vstopil je raje v službo, da bi bil v očetovi hiši mir.

»Si sam doma?« vpraša ga s trdim naglasom gospodar ter ga ostro pogleda.

»Sam!«

»Kje pa sta mati in Franica?«

»K sosedovim sta šli v vas!«

»Pojdi z menoj v sobo!« Ivan je široko pogledal gospodarja, vstal ter šel za njim.

od globoke žalosti omedlela. Prisilili so jo komaj, da je šla v svoje sobe. Neprestano je jokala in klicala: »Moj Umberto, moj Umberto, kje si?«

Sožalovanje.

Vsa Italija je v globoki žalosti zaradi groznega dejanja. Od vseh strani prihajajo kraljici, novemu kralju in vladi sožalni brzojavi. Prvi je izrazil nesrečni kraljici svoje sožalje sv. oče. Vest o umoru je izvedel v ponedeljek ob polu 6. uri zjutraj. Sveti oče je vskliknil žalosten: »Obžalovanja vredna rod-bina!« Na to se je takoj darovala za dušni pokoj kraljev sveta maša.

Morilni naklepi.

Italijanska vlada je bila že 2. junija obveščena od avstrijske vlade, da je neka tajna družba sklenila smrt kralja Umberta. Oni dan je namreč v Pontebi avstrijsko orožništvo prijelo nekega človeka, ki je izjavil, da je določen za umor italijanskega kralja. Ob enem je izjavil tedaj, da so obsojeni na smrt štirje drugi vladarji. Končno je tudi povedal, da njegov zapor ne bo preprečil tega načrta, ker mu je že določen naslednik. Italijanska vlada je potem takoj poskrbela za večjo kraljevo stražo, toda kralj je zahteval, naj ostane pri starem. In tako se je izvršil umor.

Politični ogled.

Štajarski Slovenci imajo sedaj žalostne dni. Pred kratkim so dobili za višjega pravdnika v Gradcu moža, ki ne zna slovenski. Sedaj pa čujemo drugo žalostno vest iz Gradca. Namestništvo je tudi prepovedalo slavnost celjskega Sokola dne 15. avgusta. To se je moglo le na ta način zgoditi, da namestnik ni dobro poučen o spodnještajarskih in so-sebno še o celjskih razmerah. To je tudi celo naravno, kajti Clary ne zna slovenski in je navezan na lažnjive nemške časnike, ki govorijo o Slovencih, kakor bi bili sami tolovaji. Sicer pa bi namestništvo ne moglo prepovedati slovenske slavnosti na slovenskih tleh. Hvala Bogu, da je vse zemeljsko le začasno, torej tudi Claryjevo namestništvo.

Srbske novice. Poroka kralja Aleksandra bo v nedeljo v stolni cerkvi. Ruski car bode pri poroki zastopan po posebnem odposlaniku, baje po ruskem poslaniku grofu Kapnistu na Dunaju. Čestitke carjeve so po vsej deželi napravile mogočen vtis, ter je Draga Mašin nakrat postala priljubljena. Iz vladnih krogov se poroča, da bode kralj na dan svoje poroke, ali pa na svoj rojstni dan izdal splošno

pomiloščenje, katerega bodo deležni tudi svoječasni napadalci na Milana. Umirovljena sta poleg srbskega poslanika Mihajloviča na Dunaju tudi srbska poslanika v Berlinu in Bukareštu, ki sta oba osebna Milanova prijatelja. Milan je pisal nekemu svojemu prijatelju, da pride na dan poroke kralja Aleksandra v Belgrad, naj ga tudi zaprejo. Zene poslaničkov so obiskale Aleksandrovo nevesto in ji čestitale. Poročna obleka je prišla z Dunaja.

Vojska na Kitajskem. Admirali tujih držav so dobili obvestilo, da so poslaniki še živi. O poslanikih je prišlo že toliko različnih poročil, da človek ne ve, kateremu bi verjel. Sovraštvo proti tujcem še med Kitajci narašča. Upravitelja Li Pin Šeng in Luku Aulis, srdita sovražnika tujcev, korakata s svojimi četami proti Pekinu. Li Pin Šeng je napadal katoliško misijonsko postajo v Ils v Kaisfu. V severnem Ning Po je bilo strašno klanje misijonarjev. Cerkev in hiše misijonarjev so razdejane.

Dopisi.

Iz Marenberga. (Slomšekova slavnost.) Lep dan je priredilo 29. t. m. marenberško delavsko podporno društvo svojim udom in vsem Slovincem marenberskega okraja; priredilo jim je Slomšekovo slavnost. Ker Marenberg leži ob slovensko-nemški meji, nihče ni šel ta dan z velikimi nadami na veselico. A kako smo se varali, varali v naše veliko veselje. Slavnost je bila obiskana kakor v kakem najbolj probujenem slovenskem kraju, in obnesla se je tako izborna, da je delavskemu podpornemu društvu le iskreno čestitati na presijajnem vspehu. Prostor narodne gostilne pri »stari pošti« so bili natlačeno-polni radovednih poslušalcev. Hoteli so slišati, kako bo govornik proslavljal moža, ki je deloval tudi v njihovi sredini, v bližnjem slovenskem trgu, v Vuzeu. Slavnostni govornik je bil dr. Anton Medved iz Maribora. Govoril je, kakor zna le on govoriti. Posebno odobravanje in navdušenje so vzbujale njegove besede, v katerih je slikal Slomška kot gorečega apostola prave krščanske vere in omike. Poslušalci so se mu zahvalili za govor z burnim ploskanjem in živio-klici, a odbornik društva se mu je v toplih besedah zahvalil v imenu društva. Marenberski Slovenci imajo že tudi dobro izurjen pevski zbor, ki je pri tej veselici v splošno zadovoljnost izvrševal svojo nalogo. Odkritosrčno, marenberski Slovenci so nam nudili ta dan toliko duševnega veselja, kakor ga nismo pričakovali, ker ga niti

v drugih popolnoma slovenskih krajih nismo našli. Ako bo narodno življenje v Marenbergu tako lepo napredovalo, kakor sedaj napreduje, potem se nam ni treba bati za te kraje, ki so od neba s tako izredno naravno lepoto obdarjeni.

Velenje. Skoro vsi kraji Spod. Štajarja tekmujejo med seboj, da dostojno proslavijo svojega dušnega vodjo, velikega veleuma, učenika, prvobornika slovenskega jezika na Štajarskem, vzornega škofa Antona Slomška. Preteklo je ravno sto let, odkar se je porodil slavni mož. Ta doba je tolika, da bi človek mislil, vse je že pozabilo škofa, ki je delal tako požrtovalno med svojim narodom. A temu ni tako; vse se še živo spominja njegovega imena, ga spoštuje in čišla, kakor redko katerega drugega; temu ni čuda, zakaj izšel je iz naroda in delal z narodom tudi kot najvišji dušni pastir. S kakšnim spoštovanjem se še spominjajo svojega »očeta« starejši ljudje, ki so vživljali njegove nauke! Kateri kraj pri nas ne pozna Slomška? — Tudi Šaleščanom je še v živem spominu, večkrat je bil med njimi, radoval se med ljudstvom, in se veselil lepe doline in gor, katere je celo opeval. Dolžnost naša, Šaleščani, je, da obudimo ta spomin na Slomška pri mlajšem zarodu o priliki stoletnice, da se ohrani, dokler še bijejo slovenska srca vrlih prebivalcev naše lepe doline.

Kmetško bralno društvo Gornje šaleške doline je prevzelo lepo nalogo, da priredi dne 12. avgusta ob 3. uri popoldne na vrtu Kokošinekove krčme v Št. Martinu pri Velenju »Slomšekovo slavnost« z vspehom: 1.) občni zbor bralnega društva, 2.) slavnostni govor, 3.) deklamacija, 4.) govor o sadjereji. Med posameznimi točkami nastopijo šaleški pevci pod vodstvom gosp. pravnika Meže. Če bi bilo slabo vreme, se preloži slavnost na 19. avgusta.

Sv. Barbara v Haložah. Tamburaški in pevski zbor ondotnega bralnega društva »Naprej« priredil je 15. dne julija v novi šoli velik koncert. Marsikdo bode menda zmajeval z glavo, češ, v takih zakotjih pa še se doslej niso dajali koncerti. A res je pa le in je! Povsod, koder zveni slovenska beseda, pojavljajo se znaki naprednjstva, zakaj bi potem tudi Haložani ne posnemali drugih društev? Naprej tedaj po geslu Vašega društva — pogumno in vztrajno naprej za izobrazbo, omiko in svobodo! Toda k stvari!

Tamburaške in pevske točke so se precej dobro izvajale, Nedostatke, ki so se tu in tam še opazili, hočemo za prvi javni nastop

»Kaj naj to pomeni?« preudarjal je sam pri sebi.

»Vsedi!« mu veli gospodar, sam pa je hodil gor in dol po sobi. Ivan ni bil vajen, da bi gospodar z njim tako neprijazno govoril.

»Kaj pa je?«

»Kaj je, vprašaj, ali ti vest nič ne očihta?«

»Oče Poljanec!«

»Molči!« zakriči Poljanec ter se vstavi pred njim. Videlo se mu je, da jeza kar kuha v njem.

»Kaj pa imaš z našim dekletom za mojim hrbtom?«

Ivan osupne. To vprašanje ga je iznenadilo! Toda, toda . . . zajedno je kakor blisk v temno noč zasvetilo v njegovo srce. Njegovo razmerje do Franice je bilo dosedaj tako pošteno, kakor bi ne moglo biti bolj pošteno. Toda hipno se je vprašal: Ali nisem res vedno, odkar sem tukaj, čutil nekaj tako nežno-sladkega in mehkobnega do Franice, kakor do nobene druge deklice? In ali ni tudi Franica bila proti meni ljubezniva? In neka slutnja, prijetna slutnja je vstajala v njegovem srcu. Toda trebalo je odgovoriti. Istina je, da prej nikdar ni mislil kaj takega, niti si ni upal misliti. Zato odgovori srčno in odločno:

»Oče, jaz se nasproti Franici nikdar nisem pregrešil niti z najmanjšo mislijo! Vi delate meni in Franici krivico.«

Besede so se glasile tako odkritosrčno, da jim je Poljanec nehote verjel. Zopet je začel hoditi po sobi, a mirneje.

»Kako pa potem morejo ljudje kaj takega govoriti?« začne zopet Poljanec.

»Ljudje govoriti . . . kaj govorijo?«

»Kar sem rekel, da se med teboj in Franico nekaj plete.«

»Oče Poljanec, jaz nisem dal za tako govorico nobenega povoda in prepričan sem, da tudi Franica ne.«

Oče Poljanec je molčal. Jeza mu je po-legla in začel je zopet mirno in trezno misliti, kaj bi rekel.

»Ivan!« ogovori mladeniča sedaj s celo drugim glasom. »Verjamem ti, kar govoriš. Bil sem dosedaj jako zadovoljen s teboj. A ljudje so začeli govoriti, in ako hočeš čuvati dobro ime naše hiše in naše Franice in tudi svoje dobro ime, veš, da . . . da . . . da . . .«

»Da ne morem več biti v Vaši hiši!« pomagal je Ivan smehljaje dokončati gospodarju pretrgani stavek.

»Tako je, Ivan! Toda kako se naj to zgodi?«

Oba sta zopet molčala ter premišljevala.

»Veste kaj, oče Poljanec? Šel bom k

svojemu očetu ter ostal toliko časa pri njem, da dobim zopet kje drugod službo, ako doma ne bo šlo gladko.«

»A kaj hočeš navesti kot vzrok?«

»Mislim, najboljšo bo, da povem resnico. Kajti če ljudje že govorijo, potem bi drugega vzroka tudi ne hoteli verjeti.«

»Prav je, Ivan, tako!« in zadovoljen je dal Ivanu desnico. »Toda ta teden še ostani, da domačinom prej naznaniš in se te ne bodo prestrašili. Nasproti Franici pa molčimo o vzroku, ker še menda ne bo ničesar vedela in sumila, materi pa bom povedal jaz.«

»Dobro« in Ivan je izginil iz hiše ter šel zopet v senco.

* * *

A sedaj ni mogel več čitati. Misel mu je vstajala za mislijo. Torej zavoljo Franice bo moral iti. In izpraševal je svojo vest. Zdelo se mu je, da je vendar že večkrat mislil na njo. Toda njegove misli so bile nejasne do onega trenutka, ko je stal pred njenim očetom. In sedaj, ali mu je sedaj vse jasno? Ali bo sedaj mislil pogosto na Franico? Neko prijetno čustvo mu je začelo obdajati srce. Ali je to čustvo ljubezni? Prestrašil se je te misli, ne, ne to ne more biti, tako hipno ne more priti. In vendar, ali mu ne bo težko, posloviti se od nje. Kaj bo Franica rekla?

spregledati; kajti v celoti kažeta oba zbora mnogo dobre volje in jeklene vztrajnosti. Čast gre kapelniku, gospodu Šeroniju, kateri je po razmeroma kratkodobnem vežbanju dosegel že tolike uspehe. A kdor žije in bije svojemu narodnemu delu, temu mora isto uspeti — in to ga označuje dovolj!

Vzlic mnogobrojnim vabilom, ki so se razposlala na sosednja društva ter posameznike, bil je obisk pod pričakovanje — maloštevilen. Prispelo je sicer nekaj gostov od blizu in daleč, a mnogo domačincev, sosednih društev in pojedinih povablencev se je pograšalo. Došlim narodnjakom se izraža topla hvala na posetu. Nekateri domačih ljudi še imajo pač svoje predsodke in neko starokopitno nezaupnost do bralnega društva; taisti še njegovih potreb in koristi ne uvidijo in spoznajo, sicer bi se ga bili že davno oklenili. Ali vsaj zdaj ne dremajte! Tudi ob ednajsti uri se sprejemajo delavci v vinograd. Pristopite k bralnemu društvu, nikar se ne obotavljajte! Hitro začeto je dvakrat prijetno! Dal Bog, da bi prihodnje poročilo bilo v tem oziru ugodnejše!

Prosta zabava pri Koširju tekla je na splošno zadovoljnost, dasi je bilo število gostov tudi tam pičlo. Pa to je bila za posameznika zasebna stvar — vsakdo ve, kje ga žuli črevelj! Tam so se vršili govori in napitnice društvu in njega procvitanju, kakor tudi posebno zaslužnim podpornikom društva. Zelo pobudno in navduševalno je govoril gospod dr. Brumen iz Ptuja, ki je blagovolil potruditi se na slavnost. Hvala mu!

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Doktorjem modroslovja sub auspiciis imperatoris bo promoviran na graškem vseučilišču naš rojak gosp. Franc Ilesič, profesor na ljubljanskem učiteljskem. Čestitamo!

Spremembe pri č. minoritih: č. g. o. Karl Belšak pride iz Ptuja za gvardijana na Dunaj; na novo nameščen je č. o. Peter Žirovnik iz Dunaja za kaplana na Ptuj.

Poročil se je naš rojak c. kr. poštni oficijal (pri ambulanci) na Dunaju gospod Martin Sever z gdč. Angelo Adamec v Gradcu.

V Mariboru se naseli umirovljeni gsp. Leopold Koprivšek, profesor v Novem mestu.

Velikanski krik so zagnali nemški listi, ker so baje v Ptuj slovenski šolarji natepli nemške. Stvar še ni dognana, ali je res vse tako kakor pišejo nemški listi, ki tako

radi lažejo; pa če tudi bi bilo res, je samoumevno za pametnega človeka, da je na tem pretepu slovenski narod in tudi slovensko ljudsko šolstvo popolnoma nedolžno. Državni pravdniki bodo morali prijeti nemške liste za ušesa s § 302 kaz. zak.!

«Štajarc» v žaklju. Hm! To Vam je bilo smeha! Neki trgovec iz nasprotnega tabora pri Sv. Trojici je djal neki ženski med moko zadnjo številko «Štajarca». Ko žena doma žakelj odveže — glej ga no! «Štajarc» se smeje iz moke!

Še več smeha je bilo pri Sv. Trojici, ko smo zvedeli v zadnji številki «Štajarca», da je naš postajevodja Cinglak utonil pri Baden-u! Ha! Toliko, da nismo popokali od smeha! Dopisnik od Sv. Trojice je namreč nemški pisal «Štajarcu»: bei Baden ertrunken, t. j. pri kopanju utonil; in modri «Štajarc» si je mislil mesto Baden, ali pa ni znal preložiti! Neki tukajšnji trgovec dobiva 12 iztisov «Štajarca». Poprašali bomo pri sodniji, ali ima dovoljenje za kolportazo. Prič imamo dovolj.

Celi breški vinorejski okraj zadela je 30. julija grozna nesreča. Toča uničila je vinograde. Ves uv. vinorejcev je šel po vodi.

Pogorel je dne 23. julija Saboderov mlin na Vesi v dravski dolini.

Iz Svetinj. Čast. gsp. župnik svetinjski Ivan Bohanec, ud okrajnega šolskega sveta in zastopa ormoškega, je dne 25. julija t. l. obhajal petindvajsetletnico svojega duhovniškega posvečenja. Ob tej priliki so ga občine Mihalovci, Veličane in Žerovinci imenovala za častnega občana ter mu po deputacijah na dan slavnosti poklonile krasne diplome.

Za slovensko šolo v Mariboru je nabral č. g. Štefan Pivec ob priliki dekanijske konference v Šaleku med č. duhovščino 30 K 50 vin.

Za šolo na Muti so darovali duhovniki bivši na pogrebu vlč. g. kanonika J. Meško 52 K in bivši kaplan namensto venca 20 K. Č. g. Vid Janžekovič in Franc Gosak 6 K, Štefan Rober je poslal lepo število knjig. Bog plati! Vse prijatelje zatiranih obmejnih Slovencev prosimo, da se ob vsaki priliki spominjajo narodne šole, katera posebno v začetku potrebuje obilne podpore v denarju in v knjigah.

Iz Doberne se nam poroča, da se je tamkaj 24. t. m. mnogo hajlalo. Posebno so se odlikovale zopet neke deklina, kojih imena bomo objavili javnosti, ako se ne poboljšajo.

V Gederovcih na Ogerskem so imeli dne 15. julija blagoslavljenje jubilejskega križa. Procesijo iz Tišine v Gederovce je vodil č. g. kaplan tišinski Jožef Klekl z dvema ogersko-

slovenskima bogoslovcema, pridigo pri križu pa je imel dekan tišinski dr. Fr. Ivanoci.

Nova trtna bolezen se prikazuje v naših krajih. Na jagodah se kažejo črne maroge ali velike pike, kakor po toči, in na vsem trsu se vidi, da hira. To se pa, kolikor je nam znano, opazuje le na trsih, ki je naši vinogradniki imajo z Dolenjskega (t. j. tistega dela Kranjske, ki meji z Bizeljskim). — In baš zadnje dni je uradni «Ljubljanski časnik» poročal, da se je na Dolenjskem, posebno pa v Beli Kranjski (južno od Dolenjskega) zadnji čas posebno hudo pojavila neka nova trtna bolezen, ki napade vse dele; eno- in dvoleten les, listje in grozdje. Okuženo listje je, kakor posmojeno, les se sčasoma izotli, na jagodah pa se kažejo črne maroge, ki povzročujejo, da se jagode popolnoma posušé. Vrste «Solonis» se ta bolezen najhuje prijema. Kot najboljšo sredstvo se svetuje, da se, posebno po rezi, vsi okuženi deli trte pomočijo z raztopino, sestojajo iz 40 kg. železne (zelene) galice (Eisenvitriol) in 100 litrov vode, kateri se še pridene 1 do 2% žveplene kisline (Schwefelsäure). Tudi je kranjski deželni odbor odredil, da se imajo bolni deli trt sežigati.

Sv. Trojica v Slov. goricah. Prav veličastno se je obnesel tudi zadnji shod «Katol. poličnega društva» za okraj Sv. Lenart, ki ga je priredilo preteklo nedeljo pri sveti Trojici v Slov. goricah. Govor podpredsednikov o političnem položaju je napravil velikanski vtis na zborovalce in z največjim ogorčenjem so klicali: «Proč od Gradca!» Izrekli so pa popolno zaupanje svojim poslancem ter odobrvali njih izstop iz deželnega zbora. Gospod Kač pa je znova navdušil ljudstvo za zadržno življenje, opisal prav živo današnjo bedo našega kmeta ter mu podajal primernih nasvetov, da si opomore. Omenil je našo mlekarico, ki bo že kmalu začela delovati ter opozoril ljudstvo, naj vlada pri mlekarici snaga in poštenost; le tako zamore napredovati. Prav razveselilo je zadržnike, ko jim je naznanil, da bodo lahko po dobri ceni prodali letos svoje sadje, ker je že poskrbel za odjemalce. — Po izbornem govoru gsp. Kača je sledila Slomšekova slavnost. Kakor še nobeno politično društvo, je naše društvo letos priredilo že tri slavnosti v proslavo Slomškovega rojstva. Vse so se obnesle vrlo dobro, tako tudi zadnja. Gospod podpredsednik je podal poslušalcem tako živo sliko Slomškovega delovanja in trpljenja za vero, za dom, za cesarja, da je ljudstvo do dobrega spoznalo velikega Slomškega ter se navdušilo za njegove čednosti. Zadnji politični shod pa je še v tem oziru velikega pomena, ker je društvo sklenilo naročiti za vsako županstvo našega

Ali je morda ona mislila nanj? Da, ne, da, ne... Bog zna. Franica mu je bila vedno prijazna, toda, ali mu je bila tako prijazna, kakor ljudje govorijo, kdo ve? Najboljše si je vse izbiti iz glave. Dobro, da je vse tako prišlo. En teden še, potem pa z Bogom... Hotel se je zamisliti v bodočnost, toda zopet so mu uhajale misli na Franico, na sebe, na slovo... V tem začuje vesel glas:

»Kako pridno naš Ivan čita!« Franica je stala pred njim ter vzdignila list, ki je ležal poleg njega. Z materjo sta prišli domov, mati je šla naravnost v sobo.

Ivan se je skoro vstrašil Franice. V trenutku ni vedel, ali bi naredil prijazen ali resen obraz. Toda spomnil se je razgovora z očetom. In čeravno mu je neki notranji glas veleval drugače, naredil je temen obraz.

«Ali si hud, Ivan?» vpraša ga deklica zdaj z boječim glasom. Njej ni vest ničesar očitala. Ivan se je že mislil poboljšati, toda spomin na razgovor z očetom ga je zopet utrdil in rezko odgovori:

«Pusti me pri miru, Franica!»

«Ivan!» reče deklica očitačoče in ga globoko pogleda s svojimi nedolžnimi, temnimi očmi. V tem pa sta se ji zalesketali v njenih očeh že tudi dve svetli solzi, in deklica se obrne ter zbeži v hišo.

Ivan je videl solzi v Franičinih očeh, in kar mu je še pred par trenutkih bilo nejasno, stalo je sedaj svetlo kakor solnce pred njim. Njegovo srce je postalo srečno in najraje bi zajuckal, da bi ga slišal ves svet.

* * *

Bilo je še istega tedna, predno je moral Ivan v nedeljo oditi od Poljančevih. Mati in oče Poljanec sta bila sama v hiši.

«Škoda bo Ivana! Kako pridno nam je delal!» reče mati Poljančka.

«Saj ga ne pustim rad, a drugače ni mogoče.»

Nastal je molk. Čez nekoliko časa začne mati Poljančka:

«Sicer pa...»

«No, kaj pa?»

«Veš, Ivan bi ne bil slab zet. Ubog ni, priden je, pošten tudi...»

Poljanec je tiho djal in ni ugovarjal. Potem se oglasi:

«Pa saj ne veš, ali se marata?»

«Seveda ne, pa jaz mislim, ako se bi, bi ne bilo slabo!»

«Pustiva to, pustiva! Sedaj mora fant oditi, tako zahteva poštenje naše hiše in njegovo!»

«To je res, pa ako pozneje povpraša...?»

«Pa bomo pozneje govorili!» odvrne Poljanec in odide iz hiše. Materi pa je bilo lahko pri srcu po teh besedah, kakor bi se ji odvalil kamen. Gotovih dokazov sicer ni imela nobenih, toda zadnje dni, odkar je Ivan že bil na odhodu, se ji je vendar zdelo, kakor da bi Franiči in Ivanu dela težko ločitev. Zakaj neki?

* * *

Franica je bila proti večeru ravno sama na vrtu, ko pride tudi Ivan na vrt.

«Franica, kaj ne, v nedeljo dobim lep šopek, ko odidem.»

Franica vzdigne glavo in ga z mehkim glasom vpraša:

«Ivan, zakaj odideš?» Dekle ni vedelo pravega vzroka. Toda namesto odgovora je stavil Ivan novo vprašanje:

«Ali še boš, Franica, pozneje mislila kaj na me?»

Deklica pa je pobesila glavo, in solze so se ji vlile po lepem obrazku. Tudi njemu je bilo težko pri srcu. Prime jo za roko in priglušeno reče:

«Ne jokaj, Franica, kmalu bom zopet k vam prišel — po tvojo roko! Ali smem?»

okraja po eden iztis «Slov. Gospodarja», dobro vedoč, da baš na občinskih predstojnikih sloni naša boljša prihodnost v narodnem in gospodarskem oziru. Naj bi torej nas naši rodoljubi v tej zadevi podpirali, da moremo zmagati naročnino. Ako se ta misel uresniči, bo št.-lenarški okraj vzor slovenskega okraja. Prosimo torej društvenike, da se zopet oglašijo z naročnino, drugi pa naj pristopijo. — Omeniti še moramo, da so zadružne sobe v hiši gsp. Posingerja bile prav okusno in umetno okrašene, raz streho pa so plapolale slovenske zastave. A tudi močni gromovi topičev so se razlegali čez dol in goro.

Občinske volitve na Zdolah pri Kozjem. Dne 15. marca imeli smo občinske volitve, a do danes še nimamo župana, ampak še zmiraj županuje M. Čepin, kmet na Klakah. V «Slov. Gospodarju» podregal je že neki dopisovalec in se spodtikal nad volitvami, rekoč, bile so nepostavne. Resnici na ljubo in da se sliši še drugo plat zvona, povemo, da so bile volitve popolno postavne in če bodo vkljub temu ovržene, bodo prihodnje ravno tako vpadle. Hujskajo proti sedanjemu županu le zato, ker je varčen in skrbi za občinsko blagajno ter ne popiva po gostilnah na stroške drugih. Miha Čepin je tudi dober kristijan, da malo takih, in to nekatere v «oči bode», da se radi malo porogajo. Se ve, da se ljudstvo lahko podšunta, kar se je letos posebno zaradi razdelitve koruze po toči poškodovanih godilo. Ubogi župan, kako naj vsem vstreže? Vsaj še ljubi Bog ne more. Da je župan vsem pravičen, more tudi vsak priznati. Grizejo in obirajo ga posebno tisti, ki sami hrepene po županskem stolu in pisarijo po časnikih z namenom: volitve bodo tako ovržene. V tem se odlikuje posebno nekdo, ki še za svoje domače ne zna skrbeti, ne da bi skrbel za dobro občine; in ker je sijajno propadel pri volitvi, se hoče zdaj maščevati, rekši, kako bogata bi bila naša občina, ko bi bil jaz župan; denar bi od vseh strani kar letel, saj je mnogo nakopičenega, in ga radi dajo, le župan se mora ganiti. Taka sredstva se rabijo proti pridnim, narodnim, krščanskim županom.

Slomšekova slavnost na Ponikvi. «Slov. pevsko društvo s sedežem v Ptui» usoja si vsem cenjenim gg. izvršujočim članom kakor tudi častitim učiteljskim in pevskim društvom javiti, da bo pri slavnostnem koncertu izvajalo sledeče pesmi: Hajdrih: «Jadransko morje», in dr. B. Ipavica: «Slovanska pesem» s tenor- in bariton-samospevom. Podpisano vodstvo prosi torej uljudno vse cenjene pevce in častita društva, da se vadijo tudi v teh skladbah, da bo društvo nastopilo v impozantnem številu. Na svidenje torej na Ponikvi dne 5. avg. S pevskim pozdravom: dr. Bela Stuhé, t. č. predsednik, Miran Lorber, t. č. tajnik.

Božji rop. V noči od dne 25. do 26. julija je neznan tat vlomil v tabernakelj velikega oltarja v cerkvi sv. Križa tik Slatine, odprl obhajilni kelih, raztresel v tabernakeljnu sv. hostije, le ena je padla na tla pri oltarju; na monštranci je odtrgal srebrni križec ter srebrne liste ter jih vzel seboj kakor tudi obhajilni kelih brez pokrova. Božjeropni zlikovec je močno poškodoval vratica na tabernakeljnu in tudi zlomil dva svečnika na mizici pri oltarju ter jo potem popihal skozi okno pod korom, kam, se ne vé. Na Jelšovskem travniku je potem od keliha odluščil stojalo

Ona mu ni odgovorila, pač pa so se ji ustavile solze, na njenih ustnicah se je zazibal srečen usmeh in pogledala ga je tako gorko, da mu ni trebalo drugega odgovora. Potem mu je iztrgala roko ter zbežala z vrta.

Ivan pa je v nedeljo dobil lep, krasen šopek.

* * *

Ivan ni bil dolgo na domu. Prišla je gostija in po gostiji je bival kot dobrodošel zet zopet v pošteni Poljančevi hiši. Vsi oblački so se razpršili in solnce sreče je sijalo na dvoje mladih src.

in okrasek kupe, ker nista bila srebrna; lopov je iskal samo zlata in srebra. — Ko se je zvedela ta grozna hudobija, nastala je po vsej župniji nepopisna ogorčenost, tudi med gosti na Slatini. Gospod nadžupnik je takoj poslal nabiralno polo na Slatino, da se pobira za nov obhajilni kelih, in so darovali: prevzvišeni biskup Strossmayer 200 K, baron in baronica Reyer 100 K, podmaršal plem. Adrowski 40 K, celjski opat Fr. Ogradi 25 K, kanonik Smetiško 40 K, monsign. Cepelić 10 K, pl. Halperc 10 K, Königsberg 10 K. Nadaljne darove pobira na Slatini gospodičina Marjeta Hofer. Bog stoterno plati vsem blagim dobrotnikom!

Velikanska nesreča je prišla v torek 31. julija čez pilštansko okolico. Črni oblaki pridrvili so se od Poličan čez Podčetrtek, kmalu po edni uri popoldne. Gromelo in bliskalo je, da so ljudje trepetali od strahu. Polovica župnije, posebno občina Dravskorebro in Pilštanj sta zelo prizadeti. Žalibog, zgodila se je še druga nesreča. Med najhujšo točo se zablistne, strela vdari v hlev vrlega moža in podžupana pilštanskega, gsp. M. Maček-a v Lesičini, in naenkrat je bil celi hlev v ognju. Gospodar pripeljal je ravno voz snopja in spregel vole. Opazi ogenj in hitro odveže živino. Z velikim trudom spravi jo iz hleva, ker je zunaj toča klestila. Spravi še nekaj vozov izpod goreče strehe, a vso drugo opravo požrl je ogenj. Zgorel mu je kozolec, napolnjen s snopjem, svinjski hlev in obe hiši. Samo sena bilo je do 500 stotov. Škoda je ogromna, do 2500 gld. Rešili so si le golo življenje. Žalostno bilo je gledati majhne otročiče, jokati okoli gorečega stanovanja. — Gospodar bil je zavarovan komaj za 500 gld., zato je nesreča tem občutljivejša; vendar je kot dober kristijan dejal: «Če bi tudi jutrašnji dan šel beračit, zaupam še v dobrega Boga.» Tako je prav. Bog z eno roko vzame in potem z obema nazaj da. Požarna bramba iz Kozjega se je dobro držala in neumorno delala.

Na Grajeni pri Ptui je pred kratkim strela udarila v hišo posestnice Ribič v trenutku, ko je v hlevu dojila. Kravo je strela ubila, posestnici se ni zgodilo nič hudega. Hiša je seveda pogorela.

Hiša Gregorečeva na Grajeni pri Ptui je že postavljena. Vsled nesrečnega požara preprečena Slomšekova slavnost se bo vršila, kakor se sliši, v nedeljo, dne 2. septembra. Takrat pa mora biti še desetkrat lepša in obilnejše obiskana, kakor bi bila na binkoštni ponedeljek. Krčevinski Slovenci, le vse najlepše pripravite. Slovenci ptujske okolice, le dramite se; slovenski gospodje v Ptui, ki imate srce in v njem pravo ljubezen do naroda, pa pridno pomagajte!

Zlata sv. maša. Č. g. Anton Meznarič je danes v cerkvi č. šolskih sester obhajal zlato sv. mašo. Tihe a zato prisrčne in ljubke slovesnosti so se udeležili zlatomašnikov ožji prijatelji in znanci. Preč. g. kanonik dr. Križanič je imel ljubeznjiv govor na zlatomašnika. Jubilant se je rodil v Veržetu l. 1825. in je ondi obhajal svojo primicijo 8. sept. 1850. ter je letos edini zlatomašnik v lavantinski škofiji.

Župnijo v Vitanju je dobil č. g. Aloj. Arzenšek, dosedaj župnik v Trbonjah ob Dr.

Iz drugih krajev.

Nevesto je prodal. V «Amerikanskem Slovencu» čitamo: Pred kratkim iz Avstrije prišedša Lillian Meier bi se morala poročiti s Krištofom Schmidt-om. Poroka bi se morala vršiti v majhnem premogarskem mestu Stockett. Vsi svatje so bili že zbrani, nato pa je dejala nevesta, da se noče poročiti s Schmidt-om. Rekla je, da hoče nekega Kunca, in tudi ta je izjavil, da je pripravljen jo vzeti za ženo. Od začetka je bil Schmidt nekoliko jezen, toda za 65 dol. je bil slednjič voljan prepustiti jo Kuncu, ter je prisostvoval kot drug pri poroki, ki se je potem dovršila.

Dva sprevoznika padla z vlaka. Dne 25. julija v poštnem vlaku med postajama Gor. Ležeče in Divačo je videl sprevoznik

Schönegger, kako je padel s stojišča ob vlaku jeden njegovih tovarišev. Hotel je dati znamenje, da naj ustavijo vlak, ali naprava je bila pokvarjena; pri tem je zgubil tudi on ravnotežje ter padel ob vlak. K sreči, da ga niso kolesa potrla. Vlak so na to takoj ustavili. Prvi sprevoznik ni nič poškodovan, pač pa Schönegger na desni nogi, kolenu in na glavi. Prepeljali so ga v Trst v bolnišnico.

Društvene zadeve.

Bralno in pevsko društvo «Maribor» priredi v soboto, dne 11. avgusta 1900 ob 8. uri zvečer na vrtu «Narodnega doma» v Mariboru svoj VII. redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1.) Nagovor in poročilo predsednika; 2.) poročilo tajnika; 3.) poročilo blagajnika; 4.) poročilo računskih pregledovalcev; 5.) volitev novega odbora; 6.) imenovanje častnih članov; 7.) vpisovanje novih udov; 8.) različnosti. Za slučaj, da se k temu občnemu zboru ne zbere zadostno število članov, sklicuje se za isti dan in na isto mesto z ravno istim dnevnim redom na 9. uro zvečer drugi občni zbor, pri katerem je v smislu pravil sklepčno vsako število udov.

ODBOR.

Rajhenburška čitalnica priredi v nedeljo 5. avgusta ob 4. uri popoldno pri gospej Unšuldovi malo besedo po sledečem vsporedu: 1. V duhu na Ponikvi (govor o A. M. Slomšek), 2. dražba društvenih časopisov, 3. petje in prosta zabava. Gostje bodo dobrodošli. Vstopnina prostovoljna.

Kmetijsko društvo v Frankolovem priredi v nedeljo 19. avgusta t. l. po večernicah poučno zborovanje. Predaval bo potovalni učitelj gospod M. Jelovšek o živinoreji in mlekarstvu. Po zborovanju sledi prosta zabava s tombolo, katero je visoko c. kr. finančno ministerstvo dovolilo z odlokom z dne 5. maja 1900, št. 26.452 za pripravo cerkvene oprave za župno cerkev sv. Jožefa na Frankolovem. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Centralna posojilnica slovenska ima v sredo 8. avgusta t. l. ob 9. uri dopoldne v mali dvorani «Narodnega doma» v Mariboru izredni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. razgovor o slovenskem posojilništvu in gospodarskem zadružništvu sploh ter o reorganizaciji te zadrage oziroma prememba njenih pravil; 2. dopolnilna volitev v načelstvo; 3. predlogi. — Ker je to zborovanje za daljni razvoj naše gospodarske organizacije važno, vabi načelstvo tudi neude.

Nova štifta pri Gornjemgradu. Na vabilo bralnega društva pride dne 12. avg. ob 3. popoldne prednašat o kmetijstvu deželni potovalni učitelj gsp. Martin Jelovšek. K obilnej vdeležbi vabi

ODBOR.

Gospodarske stvari.

Pouk o strupeni rosi (peronospora viticola) in o sredstvih proti njej.

(Konec.)

Slaba rast vinogradov in slaba rodovitnost celih vinskih okolišev, katere opazujemo zadnja leta, ste največ posledka nezadostnega pokončevanja peronospori v prejšnjih letih. Za škropljenje proti peronospori rabimo bakreno-apneno zmes. Izmed vseh sredstev, katera so se v zadnjem času priporočala proti temu škodljivcu, ne stori nobeno boljšega učinka, kakor imenovano. — Mnenja gledé sestave te zmesi so različna; nekateri jemljejo več, drugi manj bakrenega vitrijola (modre galice). Izkušnje zadnjih let pa dajo sklepati, da množina bakrene soli v zmesi ni tako merodajna, kakor to, da se zgodaj, tedaj pravočasno in večkrat škropi; zadostno je, ako se vzame na 100 litrov vode 1½ do 2 kg. modre galice (bakrenega vitrijola) in 2 do 2½ kilograma ugašenega, mehkega apna. Tudi zmesi, ki so napravljene z 1 kg. galice na 100 litrov vode in z zadostno množino apna, so se v nekaterih krajih dobro obnesle. Zmesi

z večjo množino galice, kakor gori navedeno, tudi nimajo boljšega učinka, ker se v dežnih in rosnih kapljicah nahajajo vendar le male množine bakra, ki pa zadostujejo za pokončevanje peronosporne kali. Napačno je torej, ako nekateri, ki so v prejšnjih letih prepozno začeli škropiti, ter so svoje vinograde s tem zelo oškodili, menijo, to zamudo popraviti na tak način, da rabijo sedaj za škropljenje močnejše zmesi.

Cene bakrenega vitrijola postajajo vedno višje; priporoča se toraj že iz tega vzroka, da naj se za škropljenje ne jemlje več galice, kakor je za uspešno pokončevanje peronospore neobhodno potrebno. Več te snovi, kakor povedano, torej ni treba jemati. Opazovalo se je tudi, da se škropivo od močnejših zmesi listja slabše drži.

Da se zagotovimo, da tekočina ni premočna, da bi listje oškodila — ožgala, — rabimo rudeč lakmusov papir, katerega je dobiti za malo krajcarjev v vsaki lekarni. Majhen, ozek košček tega papirja za to poskušnjo zadostuje; ko je škropivo (raztopnina bakrene galice in apna) zmešano, potopi se tak košček v tekočino: ako je škropivo dobro pripravljeno, postane rudeč lakmusov papir moder; če pa papir ostane rudeč, moramo škropivu dodati še apna, ker je v tem slučaju tekočina še kislja in bi kot taka listje oškodila. To sredstvo je tako ceno, priprosto in zanesljivo, da se ga bode gotovo vsak lahko in rad posluževal.

Priporoča se, naj si društva, občine okraji itd., ki modro galico v svrhu razdelitve svojim udom v večji meri kupujejo, vsebino bakra v galici pri prodajalcih zjamčijo. Kupovalci naj bi tudi trgovce napotili, da dajo modro galico v tem oziru preiskati; s tem bi se malovredni, z železnim (zelenim) vitrijolum onečiščeni galici, ki se večkrat v trgovini nahaja, izognilo.

Modra galica mora imeti 98 do 99 odstotkov bakra. Čisti material daje lepo, modro tekočino; z železom pomešana galica je zelenkaste barve.

Preiskovanje galice v kakem kemičnem laboratoriju stane okoli 4 krone.

Tekočina se napravlja takole: modra galica raztopi se v vodi; v to svrhu dene se galica zvečer pred škropljenjem v vrečico, vrečica obesi se v kad, oziroma v sod, kjer si hočemo pripraviti škropivo, tako da je vrečica pod vodo. Ako bi vrgli galico na dno posode, potrebovala bi dolgo, predno bi se raztopila. Prihodnje jutro zarano doda se apno, raztopljeno in precejeno, tekočina se dobro premeša, napravi se poskus z lakmusovim papirjem, ter, ako se poskus vjema, more se s škropljenjem pričeti. Pred vsakratnim nalivanjem škropilnice naj se škropivo dobro premeša. Raztopnina naj ne bode starejša, kakor k večjemu dva dni; tekočine, katere se po teden dni hranijo, niso za rabo!

Škropljenje naj se vrši tako, da se poskropijo vsi deli listja in grozdčev jednako merno z fino delujočim pršilcem; za to je seveda potrebna pripravna fino delujoča škropilnica. Nemarno delo trto oškodi! Dobri reči je treba časa! Naj se ne gleda samo na to, da se delo brže, hitro opravi, marveč skrbi naj se, da se dobro poskropi. Zatorej še enkrat! Listje in grozdčje se mora popolno in na drobno oprasiti, da škropivo ostaja na listju, ne da bi kapljalo od njega, kar se zgodi, če škropilnica, oziroma pršilec, meče debele kaplje. V vinogradih, ki so zasajeni na vrste, vrši se delo seveda hitreje in popolneje, kakor v nerednih nasadih.

Pri škropljenju pred in v cvetu mora se oprasiti grozdni zarod, a po cvetu tudi jagodje, ker napada bolezen tudi grozdje, kjer povzroča tako imenovane »usnjate jagode«.

To se zgodi posebno rado takrat, ako se je prvi dve kratki škropljenje slabo in prepozno izvršilo.

Škropilnic imamo dandanašnji mnogo različnih sestav ali zistemov, izmed katerih je več prav dobrih. V obče dobro obnesle so se preuredbe Vermorelovega zistema, na primer škropilnica »Austrija«, katero izdeluje tvrdka »Brata Nechvile na Dunaju, V. Griesgasse 5«, in koji je cena 36 K. C. kr. kmetijska družba na Dunaju pošilja te škropilnice kot podporo kmetijskim in bralnim društvom in občinam za 16 kron komad; oddaje jih tudi za znižano ceno po 24 kron.

Mnogokrat najdejo se v porabi hidronete (priproste vrtno škropilnice), ki se pa morajo gledé vinogradnega škropljenja zavreči, ker je njih delo malovredno, nepopolno.

Neizmerna škoda, katero je peronospora že povzročila vsled tega, ker so vinogradniki zamudili o pravem času škropiti, bodi vinorejcem v svarilo, ter jih dovedi vendar k prepričanju, da se mora smatrati škropljenje proti peronospori med vsemi vinogradskimi opravki kot najvažnejše delo!

Loterijske številke.

Trst: 28. julija 1900. 26, 87, 8, 71, 82
Line: » » » 49, 43, 62, 55, 68

Slovenci, Slovenke!

podpirajte „Našo stražo“;
pristopajte k „Družbi sv. Cirila in Metoda“.

Štajarski Slovenci,

dajte za mariborsko šolo

Fotografski zavod v Mariboru

je najstarejši

Henrika Krapeka, v Fritsch-evi vili
Badgasse št. 11.

Dohod k vili skoz Grabengasse, Bad- in Fabriksgasse. Priporoča fotografska dela vsake vrste od medajlonove do
Zalagatelj c. kr. avstrijske uradniške zaveze. človeške velikosti, ter vse najboljše in najhitreje izvršuje.

Učenke-šivilje

katere se hočejo po najnovšem in najpriprostejšem načinu, pravilno priučiti izdelovati ženska oblačila in risati kroje, sprejemajo se tudi v celo oskrb pri gospej 3

Antoniji Koren, šivilji
v Mariboru Nagyjeva cesta 10, II.

Na prodaj

je lep travnik s sladko in obilno travo v Jurjevskem dolu; voda ga nikdar ne polije. Meri 4 orale ter se prodaja tudi po kosih. Več se izve pri Fr. Platajsu, posestniku pri Sv. Jakobu v Slov. g. 1

Kupiti si želim za sebe

malo gostilno z malim posestvom blizu okrajne ceste ali farne cerkve. Ponudbe naj se blagovolijo pošiljati, Francu Brglez, gostilničarju v Cecinjah p. Ponikva ob juž. žel. 3

Narodna trgovina v Šoštanju

Naznanjam uljudno slavnemu občinstvu, častiti duhovščini in zavednim slovenskim kmetovalcem, da sem otvoril

1. julija novo „Narodno trgovino“

s špecerijskim in manufakturnim blagom ter s poljskimi pridelki in železnino

v Šoštanju „na vagi“ v gsp. Rajsterjevi hiši.

Priporočujem se za mnogobrojen obisk, ter zagotovim vsakoterega, dobre, najceneje in prijazne postrežbe! »Svoji k svojim!«

Tone Kočuvan, trgovec.

Tudi se sprejme v tej trgovini močen učenec z dobrimi šolskimi spričevali!

Sprejme se

učenec

pri Matiji Hočevar, klobučarji na Ragoznici pri Ptuj. 2

V najem

želim vzeti hišo za trgovino, gostilno ali branjarstvo. Ponudbe naj se pošljejo: Opravištvu »Slovenskega Gospodarja«. 2

Proda se!

malo posestvo, obstoječe iz hiše, dveh njiv in travnika na Koblah pri Ločah takoj pod ugodnimi pogoji. Več pove lastnik Fr. Jereb, štacunar, za forštom pri Draževsi poste rest. Sv. Duh Loče.

Dva in 2 učenca

iz boljših hiš, ki znata nemški in slovenski, sprejme v trgovino z mešanim blagom, dva učenca pa ze pekarsko obrt Adolf Eichberger, trgovec, Slivnica pri Sv. Jurju na j. žel. 3

Proda se

popolnoma

nov oltar

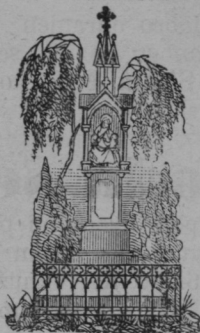
za jako nizko ceno.

Več se izve pri župnijskem uradu v Vojniku pri Celju. 3

Umetno-obrtna delavnica cerkvenih kamnoseških in podobarskih del

kamnoseka **J. F. PEYER-ja** priseženega izvedeneca
v Mariboru,

Kokoschneegg-Allee, Hilarinsstrasse, Carneristrasse.

Izdeluje altarje, prižnice, obhajilne mize, krstne kamene, okna, itd. itd. Tudi prevzema mere prostorov za omenjene predmete, kakor tudi originalne načrte.

Posebno se bavi z napravo nagrobnih spomenikov. Prav velika zaloga dogotovljenih novih nagrobnih kamenov od peščenega kamena, mramorja, granita in sijenita.

Solidna postrežba in prav nizke cene.

26

Slomšekove „PRIDIGE OSNOVANE“

glavnih spisov šesta knjiga.

Ravnokar je dotiskana in se začne te dni razpošiljavati.

Obsega v srednji 8° za uvod: «Vaje cerkvene zgovernosti» str. 1—150. — Potem I. del «Pridige ob nedeljah» (50) str. 51—248; II. del «Pridige ob zapovedanih praznikih» (20) str. 251—306; III. del «Pridige ob cerkvenih godovih» (12) str. 309—348; IV. del «Pridige ob godovih svetnikov sploh» (commune sanctorum) (32) str. 351—450.

Skupaj 114 pridig izborne vsebine.

Cena broširani knjigi s poštnino je 4 K.

Dobiva se v „tiskarni sv. Cirila v Mariboru“ pa tudi po vseh drugih slovenskih bukvarnah.

Lepe podobice s črnim okvirom kot spominki za v molitev priporočene ranjke.

Primeren tisek na drugi strani oskrbimo hitro in lično.

100 kosov od 80 kr. do 1 gld. 80 kr.

K obilim naročilom se priporoča

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru,

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, ki Vam bode gotovo ugajal, to je iz čiste cikorijske in sladove tvarine napravljena domača „Kava“ in „Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda.“

Dobiva se povsod. 22

Zaloga pri **Ivan Jebačinu v Ljubljani.**

Na prodaj

v Mariboru, Koroška ulica št. 116 hiša z 4 stanovanji, vodnjakom, vrtom, njivo in gospodarsko poslopje. 2-4

Kdor hoče 400 mark²¹

garantirano mesečno lahko in pošteno zaslužiti? Naj pošlje naslov z znamko: V. 21 Annoncen - Exped. K. F. Wojtan, Leipzig-Lnd.

Pozor!

Andrej Pollak, J. Sajovitza naslednik
trgovina s špecerijskim in drugim blagom pri »črnem psu«
Gradec, Annenstrasse 46,

vljudno naznanja, da prodaja izvrstne snovi za domačo pijačo z jabolčnim, hruškovim in vinskim okusom. (Belo, rudeče in muškatenovinskim okusom.) — Snovi so: I. vrsta po 8 gld., II. po 7 gld. in III. po 6 gld. — Snovi z vinskim okusom vseh vrst so 1 gld. dražje. — Pošiljam snovi od 50 litrov naprej. — Prašek za izboljšanje vina stane 40 in 60 kr., ovoji se najceneje zaračunijo. Zaloga 80% očetnega cveta z aromatom. 1 kg. tega cveta zadostuje za 40—50 litrov ter stane le 75 kr.

Prodaja sestave za rum in raznovrstna žganja. Za poskušnjo pošilja v najmanjših merah.

Pošilja le pod poštanim povzetjem in ako se denar naprej pošlje. Povsod se pridene potrebna navodila v slovenskem jeziku. Dopisuje se slovensko. Snovi so proste vsake strupene primesi. Pijača ne postane nikdar črna in je tem boljša, ako se delj časa hrani kar se bode vsaki naročnik sam prepričal.

Jos. Mursa na Krapji pri Ljutomeru

Odlikovan s častno diplomo l. 1895 na razstavi v Ptuj.

Na celem Jugoslovanskem edina izdelalnica cementnih

mozaik-ploč.

Tlak sestavljen iz takih ploč je enak pogrujenim umetno vezanim preprogam in je lepši in cenejši kot tlak iz klinker ali šamotnih ploč, ter skoro neomejene trpežnosti. **Stopnice iz cementa**, tudi brušene, imitacije mramorja in sijenita. Trše in lepše kot iz kamena. **Cevi iz portland-cementa** v dvanajstih velikostih od 5cm do 75cm v premeru. Cementne korita za svinje in studence, za jaslje, za govedo in konje. **Strešnike iz cementa z dvojno zarezo** in zgornjim obrobkom (Doppelfalzziegel mit Kopferschluss) z asfaltom impregnirani. Taki strešniki so skapčani na vseh štirih straneh, pripravi za zelo položne strehe. 13 komadov krije 1 □ m, ki tehtajo komaj 35 kg. — Ceniki zastoj in franko. 6

Filijala v Središči na Dr., zaloga: Radgona, Ljutomer.

Karol Tratnik,

izdelovatelj cerkvenega orodja in pa posode
stolne ulice št. 1. v Mariboru, Domgasse Nr. 1

Priporoča se preč. duhovščini
za naročila cerkvenih orodij:

monstrance, kelihov, ciborijev, lestencev, križev, svečnikov, itd. v različnih zlogih, katere prav lepo in trpežno izdeluje.

Staro cerkveno orodje prav dobro popravljam, pozlatim ali posrebrim v ognji.

Za vse svoje izdelke jamčim, priznalna pisma naročnikom na razpolago.

Svoji k svojim.

V tiskarni sv. Cirila v Mariboru izšla je na 176 strani obsegajoča knjižica:

V Marijinem Celju.

Zgodovinske in potopisne črtice.

Spisal in izdal

s pridigami, katere je imel v Marijinem Celju, Dr. Anton Medved, c. kr. profesor v Mariboru.

Cena knjižice 30 kr., po pošti 35 kr.

Iz Etterjevega sadnega soka dobljenega iz prirodnega sadja, ki je prost vsakih kemičnih primesij in se toraj ne sme zamenjati z umetnim sadnim sokom, napravi si lahko vsakdo z malimi stroški prav dobro, trpežno poživljajočo

Sadno pijačo

10 litrov sadnega soka, ki se brez vsakega drugega dodatka zmeša s 100/130 litrov navadne vode, da po naravnem kisanju 110/140 litrov močne, čiste okrepčevalne jako zdrave in cenene

sadne pijače.

Dobi se pri en gros-trgovcu A. Jurca in sinovi v Ptuj. — Viljem Etter, Sigmaring. Dobi se še nadalje pri: G. Ketz v Mariboru, M. Ogorevcu v Konjicah, K. Sima v Poljčanah, A. Balantu v Oplotnici.

Najčistejše olje

iz kostij napravljeno za šivalne stroje in kolesa (bicikle) v tovarni H. Morbius in Fils, Bazel (Švica). Dobi se pri 4-26 R. Strasmayer-ju, puškarju v Mariboru.

Na prodaj!

dobra trgovina mešanega blaga, c. kr. prodaja tobaka, gostilna z zalogo žganja, obrtno poslopje s petimi sobami, 2 kleti z vsemi dotičnimi oddelki. Vse je v novem stanju, brez ali tudi z zeljščem, po ugodnih pogojih na prodaj. — Jozefa Kusut Sv. Marjeta, na Dravskem p. 2-3

Jamčeno pristen

brinjevec in slivovko

v steklenicah po 1 in pol litra prodaja

J. Belle, Kostanjevica na Kranjskem.

Išče se

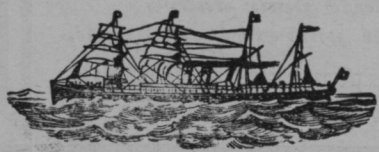
oskrbnica večja v gospodarstvu — za neko župnišče v prijaznem kraju. Čč. gg. duhovniki se prosijo tako »Slovenskemu Gospod.« naznaniti. 2

Sposobnega

in praktičnega vinogradnika (vincerja) iščem z najmanj 5 osebami za svoj vinograd v Razvanju (Roswein) Amalija Lešnik. 2

Uljudno

prosimo naše bravce »Slov. Gospodarja«, da nam blagovolijo naznaniti, kje se nahaja kakšno srednjeveliko vzorno gospodarsko poslopje in vzorna tlačilnica za sadje in grozdje z drugo potrebno upravo. Uprav. »Slov. Gospod.«

Vožnje karte in tovarni listi v

AMERIKO

Kraljevi belgijski poštni parnik Red Star Linie, Antverpen vozi naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijovana od visoke c. kr. avstr. vlade. — Natančna pojasnila daje:

Red Star Linie, Dunaj IV. Wiedenergürtel 20

ali pa

23

Anton Rebek v Ljubljani — Kolodvorske ulice 34.

Julij Popper, Innsbruck — Bahnstrasse 8.

Gospodom cerkvenikom priporoča tiskarna sv. Cirila v Mariboru nastopno knjigo za porabljanje:

Obrednik za cerkvenike

ali

natančen pouk za cerkvene služebnike.

Spisal Jernej Voh, nadžupnik Konjiški.

— Drugi popravljeni natis. 160 strani. —

Velja 40 kr., po pošti 43 kr.

Zaloga in posojilnica glasovirjev

Berte Volckmar,

državno izkušane učiteljice na glasovirju

v Mariboru, Gornjih gosposkih ulicah št. 54,

v pritličju nasproti c. kr. državne gimnazije

Priporoča svojo bogato zalogo

novih

glasovirjev

in

pijanin

s križnimi strunami, (orehovo polituro, črni in ameriški orehov les)

kakor tudi

Harmonij

po evropskem in ameriškem seznanem sestavu iz najboljših tovarn po tovarniških cenah.

Glasovirji „Ehrbar“! jamči se pismeno. Plačuje se v obrokih. Stari glasovirji se zamenjavajo in prodajajo

Posojila po najnižji ceni.

Glasovir!

Po ceni in dobro ohranjen, gosli (Amati) in mnogo raznih sekiric prodaja Vinko Skamlič v Cirkovcah pošta Pragarsko. 2-3

Proda se

v Mariboru pod ugodnimi pogoji hiša z velikim rodovitnim zelnjakom za 36.000 K. Vknjiženih je 14.000 K. Kje? pove upravnistvo lista. 2-3

Živi

žlahtni lepi raki

vsaki dan sveži od lova.

Garantuje se da pridejo živi! — Voznine in mitnine prosto se pošiljajo v poštah jerskih po 10 funt. 80—100 porcijskih rakov velja samo gld. 2:10 60—80 velikanov z mastnimi škarkami samo gld. 2:65 40—50 izbranih »solo« rakov samo gld. 3:60 30—40 redkih velikih odličnih »solo« rakov gld. 4:20

— Postrežba točna! —

D. Goldstein,

Razpošiljalnica (Exp.-Haus) Podwoločyska na ruski meji. 10

Kot učenec

sprejme se mladenič v starosti od 16 let naprej, pri mlinu tvrdke A. Jurca in sinovi v Ptuj.

KUVERTE

s firmo priporoča

tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Vrednejše kot povsod drugod

kupite oblačilno blago, robje platno in predpasnike, narejeno perilo v prav veliki

Golf Messiah, Drangasse 4.

izberi in pa

tudi v kakovosti.

Kdor enkrat pri meni kaj kupi, se lahko prepriča.

Vrednejše kot povsod drugod!